

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO DIDINIMO
ĮSTATYMAS**

2016 m.

d. Nr.

Vilnius

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir tikslas

1. Šis įstatymas nustato energijos vartojimo efektyvumo didinimo valstybinio valdymo, reglamentavimo ir priežiūros teisinius pagrindus.

2. Šio įstatymo tikslas – užtikrinti visose Lietuvos ūkio srityse suvartojamos energijos sutaupymus, atitinkančius Lietuvai Europos Sąjungos teisės aktais įtvirtintus energijos vartojimo efektyvumo didinimo įsipareigojimus, bei efektyviai gaminti, tiekti ir vartoti energiją.

3. Šiuo įstatymu siekiama įgyvendinti 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL 2012 L 315, p. 1).

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Energijos taupymo paslauga** – atlygintina veikla, kuria sukuriama energijos taupymo paslaugos teikimo sutartyje, sudarytoje tarp energijos taupymo paslaugų teikėjo ir vartotojo, nustatyta ekonominė vertė diegiant technologijas mažinančias energijos suvartojimą ar kitas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones.

2. **Energijos taupymo paslaugų teikėjas** – asmuo, teikiantis energijos taupymo paslaugas.

3. **Energijos vartojimo vadybos sistema** – tarptautiniais ir Europos Sąjungos institucijų standartais apibrėžta energijos vartojimo efektyvumo tikslų nustatymo ir jų įgyvendinimo sistema.

4. **Energijos vartojimo efektyvumas** – darbo, paslaugų, prekių, energijos ir pirminės arba galutinės energijos sąnaudų santykis.

5. **Energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonė** – priemonė, kuri sumažina energijos suvartojimą dėl technologinių, elgsenos ir (arba) fiskalinės politikos priemonių.

6. **Energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemonė** – savanoriška, teisinio reguliavimo, finansinė arba informacijos teikimo priemonė, nustatyta ir įgyvendinama siekiant sukurti palankias sąlygas, nustatyti reikalavimus, kurie skatintų rinkos dalyvius teikti ir gauti energijos taupymo paslaugas.

7. **Galutinė energija** – energija, pateikta pramonės, statybos, žemės ūkio, kitų ekonominės veiklos rūšių įmonių galutiniams vartotojams ir namų ūkiams. Šio įstatymo tikslais organinis kuras taip pat laikomas energija.

8. **Galutinės energijos suvartojimas** – visas galutinės energijos, išskyrus energetikos veiklai skirtą energiją, kiekis.

9. **Pirminė energija** – gamtinių išteklių energija: organiniame kure (naftoje, durpėse, biomaseje ir kt.) sukaupta energija, branduolinė (atominė) energija, vandens potencinė energija, vėjo, saulės, geoterminė, cheminių procesų energija.

10. **Pirminės energijos suvartojimas** – bendrosios šalies energijos vidaus sąnaudos, išskyrus vartojimą ne energetikos reikmėms.

11. **Sutaupyta energija** – energijos kiekis, nustatomas matuojant ir (arba) įvertinant energijos suvartojimą prieš įgyvendinant energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonę ir ją įgyvendinus, ir esant poreikiui perskaiciuojamas įvertinant aplinkos sąlygų pokytį darantį poveikį energijos suvartojimui.

12. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo įstatyme.

3 straipsnis. Energijos vartojimo efektyvumo didinimo principai

1. Energijos vartojimo efektyvumo didinimo pagrindiniai principai yra šie:

1) ekonominio pagrįstumo – pirmenybė teikiama ekonomiškai efektyviausioms energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonėms;

2) viešumo – asmenys turi užtikrinti viešumą įgyvendindami energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones;

3) atsakomybės – už šio įstatymo nuostatų nesilaikymą įmonėms taikoma atsakomybė.

2. Energijos vartojimo efektyvumo didinimo principų įgyvendinimą ir atsakomybę už jų nesilaikymą reglamentuoja šis ir Lietuvos Respublikos energetikos įstatymas.

II SKYRIUS

ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO DIDINIMO TIKSLO ĮGYVENDINIMAS

4 straipsnis. Privalomo sutaupyti energijos kiekio apskaičiavimas

1. Lietuvai privalomas sutaupyti energijos kiekis yra nustatomas remiantis Europos Sąjungos energijos vartojimo efektyvumą reglamentuojančiais teisės aktais. Šis kiekis lygus nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. sausio 1 d. kasmet sutaupyti energijos kiekių, pagal Statistikos departamento pateiktą statistinę informaciją atitinkančių 1,5 procento nuo 2010-2012 metų suvartotos galutinės energijos vidurkio, sumai ir kuris sumažinamas ne daugiau kaip 25 procentais, tokiu būdu:

1) skaičiavime keičiant šias procentines vertes: 2014-2015 m. – 1 procentas; 2016-2017 m. – 1,25 procento; ir (arba)

2) neįtraukiant į skaičiavimą parduoto energijos kiekio, panaudoto Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo 1 priede nurodytose veiklose, kurioms reikalingi leidimai išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas; ir (arba)

3) įvertinant energijos gamybos, taikant didelio naudingumo kogeneracijos būdą, proceso metu ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių, įdiegtų energijos perdavimo, skirstymo ir tiekimo sistemose, sutaupyti energijos kiekį; ir (arba)

4) įvertinant energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių, įdiegtų nuo 2008 m. gruodžio 31 d., sutaupyti energijos kiekį.

2. Į šio straipsnio 1 dalies skaičiavimą neįtraukiamas transporto sektoriui parduotas ir sunaudotas galutinės energijos kiekis.

3. Energetikos ministras nustato vartojimo efektyvumo didinimo priemonių privalomo sutaupytos energijos apskaičiavimo ir priežiūros tvarką.

5 straipsnis. Energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės

1. Energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemonės apima toliau išvardytas priemones ir (arba) jų derinius:

1) energijai ir energijos ištekliams taikomų pridėtinės vertės mokesčio ar akcizų, kurių poveikis yra galutinio energijos suvartojimo sumažinimas, įvertinimas;

2) finansinės priemonės, kurios skatina diegti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir kurių poveikis yra galutinio energijos suvartojimo mažinimas;

3) statybos ar gaminių ženklavimo techniniai reglamentai, kurie skatina diegti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir kurių poveikis yra galutinio energijos suvartojimo mažinimas;

4) susitarimai su įmonėmis (įskaitant energetikos įmones), kurie skatina diegti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir kurių poveikis yra galutinio energijos suvartojimo mažinimas;

5) Lietuvos standartai ir higienos normos, kuriais siekiama didinti produktų, įskaitant pastatus ir transporto priemones, ir paslaugų energijos vartojimo efektyvumą, išskyrus atvejus, kai jie yra privalomi ir taikytini pagal Europos Sąjungos teisę;

6) energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo reglamentai, išskyrus reglamentus, kurie privalomi ir taikytini pagal Europos Sąjungos teisę;

7) švietimas ir konsultavimas, kuris skatina diegti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir kurių poveikis yra galutinio energijos suvartojimo mažinimas.

2. Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija) Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka informaciją apie energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones teikiama Europos Komisijai.

3. Energetikos ministerija savo internetinėje svetainėje skatina perkančiąsias organizacijas rengti energijos vartojimo efektyvumo didinimo planus, kuriuose nustatyti sutaupytos energijos kiekiai ir jų įgyvendinimo priemonės.

6 straipsnis. Valstybės institucijų ir įstaigų naudojamų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimas

1. Kiekvienais metais turi būti atnaujinama ne mažiau kaip 3 procentai valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomų ir (arba) vėsinamų valstybės institucijų ir įstaigų naudojamų pastatų, esančių energetikos ministro patvirtintuose sąrašuose, ploto, siekiant įgyvendinti minimalius pastatų energinio naudingumo reikalavimus, nustatytus Lietuvos Respublikos statybos įstatyme.

2. Prioritetas teikiamas šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems valstybės institucijų ir įstaigų naudojamiems pastatams, kurių galutinės energijos suvartojimas yra didžiausias pastato ploto vienetui.

7 straipsnis. Susitarimai su energetikos įmonėmis

1. Elektros ir dujų perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatoriai, kuriuose valstybei tiesiogiai ar per jos kontroliuojamas įmones priklauso ne mažiau kaip 1/2 balsų bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime suteikiančių akcijų (toliau – valstybės valdomi operatoriai), per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo sudaro su Energetikos ministerija viešai skelbiamus susitarimus.

2. Kitos, šio straipsnio 1 dalyje nenurodytos, energetikos įmonės taip pat gali sudaryti susitarimus su Energetikos ministerija.

3. Sutaupytos energijos kiekiai energetikos įmonėms nustatomi proporcingai pagal ankstesniais metais kiekvienos įmonės vartotojams pateiktą galutinės energijos kiekį.

4. Susitarimuose nurodoma:

1) privalomas sutaupyti energetikos įmonei sutaupytos energijos ir (ar) aplinkos apsaugos kiekis ir šio kiekio sutaupymo ir grafikas;

2) ataskaitų apie sutaupytos energijos kiekius pateikimo tvarka (ataskaitos forma, pateikimo laikotarpiai);

- 3) informacija apie energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, užtikrinančias privalomus sutaupyti energijos kiekius;
- 4) investicijų į energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones finansiniai rodikliai ir jų apskaičiavimo metodai;
- 5) susitarimo galiojimo laikotarpis ir jo pratęsimo tvarka.
5. Energetikos įmonės privalo sutaupyti susitarimuose nustatytus sutaupytos energijos kiekius, kuriuos gali sutaupyti pačios arba per kitus asmenis.
6. Energetikos įmonės privalo sutaupyti susitarimuose nustatytus sutaupytos energijos kiekius diegdamos energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones galutinių energijos vartotojų objektuose (patalpose, įrenginiuose, transporto objektuose ir kt.)
7. Apskaitą, susijusią su energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių diegimu, energetikos įmonės privalo tvarkyti atskirai nuo reguliuojamos veiklos apskaitos.

8 straipsnis. Susitarimai dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo

1. Energijos tiekėjai per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo sudaro su Energetikos ministerija viešai skelbiamus susitarimus dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo.
2. Susitarimuose dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo:
  - 1) nustatomos vartotojų švietimo ir konsultavimo apimtys ir jų konsultavimo grafikas.
  - 2) ataskaitų apie vartotojų švietimo ir konsultavimo apimtį teikimo tvarka (ataskaitos forma, pateikimo laikotarpiai);
  - 3) informacija apie vartotojų švietimo ir konsultavimo priemones;
  - 4) susitarimo galiojimo laikotarpis ir jo pratęsimo tvarka;
3. Energijos tiekėjai užtikrina susitarimuose nustatytų vartotojų švietimo ir konsultavimo apimčių ir priemonių įgyvendinimą patys ar per kitus asmenis.
4. Po šio įstatymo įsigaliojimo naujai įsisteigę energijos tiekėjai privalo per 6 mėnesius nuo įsisteigimo sudaryti su Energetikos ministerija viešai skelbiamus susitarimus dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo.

III SKYRIUS

KITI NACIONALINIŲ MASTŲ TAIKOMI VEIKSMŲ, DIDINANTYS ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMĄ

9 straipsnis. Energijos taupymo paslaugos

1. Energijos taupymo paslauga gali apimti pastatų, transporto priemonių, technologinių procesų ir įrenginių eksploatavimą ar techninę priežiūrą, ir kurią teikiant atsiranda galimybė vartotojams patikrinti ir išmatuoti ar apskaičiuoti suvartojamos pirminės ar galutinės energijos kieki.
2. Energijos taupymo paslauga teikiama ir už ją atsiskaitoma pagal energijos taupymo paslaugos teikimo sutartį, sudarytą tarp energijos taupymo paslaugų teikėjo ir vartotojo.
3. Siekiant sudaryti sąlygas plėtoti energijos taupymo paslaugų rinkai Energetikos ministerija:
  - 1) skelbia rekomendacijas dėl energijos taupymo paslaugų sutarčių sąlygų, užtikrinančių energijos taupymą ir galutinės energijos vartotojų interesus, taip pat informaciją apie skatinimo priemones, skirtas projektams, kuriuose teikiamos energijos taupymo paslaugos, remti;
  - 2) savo internetinėje svetainėje skatina kokybės ženklų, susijusių su energijos taupymo paslaugų teikimu, kūrimą;
  - 3) tvirtina pavyzdines energijos taupymo paslaugų sutartis, savo internetinėje svetainėje skelbia informaciją apie geriausią praktiką sudarant ir vykdant energijos taupymo sutartis, įskaitant kaštų ir naudos analizės, atsižvelgiant į gyvavimo ciklo metodo taikymą, rezultatus bei konsultuoja perkančiąsias organizacijas apie energijos taupymo paslaugas;

- 4) atlieka energijos taupymo paslaugų rinkos raidos apžvalgą;
  - 5) savo internetinėje svetainėje skelbia informaciją apie energijos taupymo paslaugų teikimo sąlygas ir tvarką, energijos taupymo paslaugų teikėjus ir kitą informaciją, susijusią su energijos taupymo paslaugų teikimu.
3. Skundai ir ginčai dėl energijos taupymo paslaugų teikimo nagrinėjami Energetikos įstatymo ir Vartotojų teisių apsaugos įstatymo nustatyta tvarka.

10 straipsnis. Vartotojų skatinimas

1. Energetikos sektoriaus planavimo dokumentuose gali būti numatomos priemonės, skatinančios, kad energijos vartotojai, įskaitant namų ūkius, efektyviai vartotų energiją:

1) priemonės, kuriomis skatinama keisti elgesį, įskaitant finansines priemones, galimybes gauti finansavimą, dotacijas ir subsidijas, informacijos teikimą, pavyzdinius projektus, renginius darbo vietose;

2) priemonės, kuriais galima išmaniųjų apskaitos prietaisų diegimo metu į procesą įtraukiami vartotojai ir vartotojų organizacijos, informuojant juos apie ekonomiškai efektyvius ir lengvai įgyvendinamus energijos vartojimo įpročių pokyčių galimybes, taip pat apie energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones.

12 straipsnis. Energijos vartojimo auditas

1. Energijos vartojimo auditą atliekantys specialistai, turi atitikti Energetikos įstatymo 28 straipsnyje nustatytus reikalavimus.

2. Įmonės, kurios nėra smulkiojo ir vidutinio verslo subjektai, Energetikos ministerijai pirmą kartą privalo pateikti energijos vartojimo audito ataskaitą ne vėliau kaip 2017 m. liepos 1 d., o vėliau – ne rečiau kaip 4 metus po anksčiau atlikto energijos vartojimo audito. Energijos vartojimo audito ataskaita gali būti pateikiama kaip atlikto platesnės apimties aplinkosauginio audito, jeigu jis atliekamas pirmiau, dalis.

3. Po šio įstatymo įsigaliojimo naujai įsisteigusios įmonės, kurios nėra smulkiojo ir vidutinio verslo subjektai, Energetikos ministerijai pirmą kartą privalo pateikti energijos vartojimo audito ataskaitą ne vėliau kaip per 1 metus nuo įmonės įsisteigimo.

4. Įmonėms, kurios nėra smulkiojo ir vidutinio verslo subjektai ir kurios įgyvendino nepriklausomos organizacijos pagal atitinkamus Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus sertifikuotą energijos vartojimo arba aplinkos vadybos sistemą, šio straipsnio 2 dalyje nurodyti reikalavimai nėra taikomi, jei jų turima vadybos sistema apima energijos vartojimo auditą.

5. Energetikos ministerija savo internetinėje svetainėje skelbia informaciją vartotojams ir subjektams apie energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, energijos vartojimo auditą, jų teikiamą naudą ir finansavimo galimybes.

6. Ūkio ministerija strateginio planavimo dokumentuose numato priemones, kuriomis skatina smulkiojo ir vidutinio verslo subjektus atlikti energijos vartojimo auditus ir diegti juose nurodytas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones.

7. Įmonių, kurios nėra smulkiojo ir vidutinio verslo subjektai, energijos vartojimo audito atlikimo priežiūra vykdoma Energetikos ministro nustatyta tvarka.

13 straipsnis. Kaštų ir naudos analizė

1. Asmuo, kuriam nuosavybės teise priklauso šilumos ir (ar) elektros energijos gamybos, pramoninės gamybos technologiniuose procesuose naudojami įrenginiai, arba šių įrenginių statytojas, privalo atlikti įrenginio, kurio bendra vardinė šiluminė galia ar šiluminė galia, kuri nepanaudojama pramoninės gamybos technologinio proceso metu, yra didesnė nei 20 MW, kaštų ir naudos analizę pagal Vyriausybės nustatytą tvarką, kai:

- 1) planuoja įrengti naują šiluminę elektrinę;

- 2) planuoja atnaujinti šiluminę elektrinę, kai jos atnaujinimo išlaidos viršija 50 procentų investicijų, reikalingų naujai tos pačios galios šiluminei elektrinei įrengti;
- 3) planuoja įrengti naują pramoninės gamybos technologiniuose procesuose naudojamą įrenginį, kuriame išsiskiria technologinio proceso metu nepanaudota šiluma;
- 4) planuoja atnaujinti pramoninės gamybos technologiniuose procesuose naudojamą įrenginį, kuriame išsiskiria technologinio proceso metu nepanaudota šiluma, kai jo atnaujinimo išlaidos viršija 50 procentų investicijų, reikalingų naujam tos pačios galios pramoninės gamybos technologiniuose procesuose naudojamam įrenginiui įrengti;
- 5) planuoja įrengti naują centralizuoto šilumos perdavimo tinklą;
- 6) esamame šilumos perdavimo tinkle planuoja įrengti naują šilumos ir (ar) elektros energijos gamybos įrenginį;
- 7) esamame šilumos perdavimo tinkle planuoja atnaujinti šilumos ir (ar) elektros energijos gamybos įrenginį, kai jo atnaujinimo išlaidos viršija 50 procentų investicijų, reikalingų naujam tos pačios galios įrenginiui įrengti.“

2. Šio straipsnio 6 dalyje nurodytoms atnaujinimo išlaidoms nepriskiriamos lėšos, skirtos šilumos ir (ar) elektros energijos gamybos įrenginyje pagaminto anglies dioksido surinkimo įrangai įrengti.

3. Asmuo atliktą įrenginio kaštų ir naudos analizę privalo pateikti Energetikos ministerijai ir gauti pritarimą dėl jos atitikties Vyriausybės nustatyta tvarka iki prašymo jam išduoti statybą leidžiantį dokumentą pateikimo.

IV SKYRIUS ATSAKOMYBĖ UŽ ŠIO ĮSTATYMO PAŽEIDIMUS

14 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo pažeidimus

1. Asmenys, pažeidę šio įstatymo reikalavimus, atsako šio ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

2. Šio įstatymo pažeidimų nagrinėjimo tvarką nustato šis įstatymas ir Valstybinė energetikos inspekcijos patvirtintos taisyklės.

15 straipsnis. Šio įstatymo pažeidimus nagrinėjanti institucija

1. Šio įstatymo pažeidimus nagrinėja ir sankcijas už šio įstatymo pažeidimus taiko Valstybinė energetikos inspekcija.

2. Jeigu Valstybinė energetikos inspekcija gauna duomenų apie galimą šio įstatymo pažeidimą, ji privalo motyvuotu sprendimu pradėti šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą.

16 straipsnis. Valstybinė energetikos inspekcijos teisės ir pareigos

Valstybinė energetikos inspekcija:

- 1) savo iniciatyva nagrinėja galimus šio įstatymo ir jo pagrindu priimtų teisės aktų pažeidimus;
- 2) bendradarbiauja su Energetikos ministerija, kitomis valstybinėmis institucijomis ar įstaigomis ir pagal šį įstatymą įsipareigojimus turinčiais asmenimis;
- 3) atlieka asmenų veiklos patikrinimus, jeigu įtaria, kad jie pažeidžia šį įstatymą ir jo pagrindu priimtus teisės aktus;
- 4) gauna pažeidimų nagrinėjimui atlikti reikalingą informaciją, duomenis, dokumentus, jų kopijas, kitą informaciją, duomenis, dokumentus ir jų kopijas iš valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų, registrų ar informacinių sistemų, fizinių ir juridinių asmenų, kitų organizacijų ir jų padalinių;
- 5) taiko šiame įstatyme nustatytas poveikio priemones, pagal šį įstatymą įsipareigojimus turintiems asmenimis, pažeidusiems šį įstatymą ar jo pagrindu priimtus teisės aktus;

6) atlieka kitas šiame įstatyme nustatytas funkcijas.

17 straipsnis. Šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūros dalyviai ir kiti asmenys

1. Šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūros dalyviai yra:

1) asmenys, įtariamai padarę šio įstatymo 18 straipsnio 3 dalyje nurodytus pažeidimus (valstybės valdomi operatoriai, įmonės, kurios nėra smulkiojo ir vidutinio verslo subjektai; kitos energetikos įmonės galinčios sudaryti susitarimus su Energetikos ministerija);

2) Energetikos ministerija;

3) ekspertai, specialistai ir kiti asmenys – Valstybinės energetikos inspekcijos sprendimu;

2. Šio straipsnio 1 dalies 1-3 punktuose nurodyti asmenys toliau šiame įstatyme vadinami šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūros dalyviais.

3. Šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūros dalyviams gali atstovauti jų atstovai.

18 straipsnis. Šio įstatymo pažeidimo tyrimo ir nagrinėjimo tvarka ir terminai

1. Valstybinė energetikos inspekcija tyrimą pradeda savo iniciatyva arba gavusi informaciją iš Energetikos ministerijos, kitų valstybinių institucijų ar įstaigų.

2. Energetikos ministerija, prieš perduodama informaciją apie galimą pažeidimą Valstybinei energetikos inspekcijai, galimam pažeidėjui raštu gali nustatyti ne mažesnę kaip 10 darbo dienų terminą nustatytiems trūkumams pašalinti.

3. Tyrimą Valstybinė energetikos inspekcija pradeda dėl šių pažeidimų:

1) nustatytais terminais nepateiktų šio įstatymo 7, 8, 12 straipsniuose minimų ataskaitų;

2) atsisakymo sudaryti šio įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nustatytą susitarimą;

3) šio įstatymo 7 ir 8 straipsniuose nustatytų susitarimų sąlygų ar įsipareigojimų nevykdymo;

4) šio įstatymo 12 straipsnyje numatyto energijos vartojimo audito neatlikimo.

4. Valstybinė energetikos inspekcija, pradėjusi šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, raštu kreipiasi į asmenį, dėl kurio veiksnių ši procedūra pradėta, ir paprašo per 14 darbo dienų pateikti motyvuotą paaiškinimą ir jį pagrindžiančius įrodymus apie aplinkybes, dėl kurių pradėta šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūra.

5. Šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūros dalyviams ne vėliau kaip prieš 14 kalendorinių dienų iki šio įstatymo pažeidimų nagrinėjimo Valstybinės energetikos inspekcijoje dienos registruotu laišku pranešama apie galimus šio įstatymo pažeidimus, šių pažeidimų nagrinėjimo vietą ir laiką, taip pat pasiūloma susipažinti su gautais dokumentais ir kita informacija, raštu pateikti paaiškinimus.

6. Jeigu šio įstatymo pažeidimo procedūros dalyviai nedalyvauja galimų šio įstatymo pažeidimų nagrinėjimo metu, šio įstatymo pažeidimai gali būti nagrinėjami tik tuo atveju, kai yra duomenų, kad jiems tinkamai ir laiku buvo pranešta apie šio įstatymo pažeidimų nagrinėjimo vietą ir laiką.

7. Šio įstatymo pažeidimų nagrinėjimo metu šios procedūros dalyviai turi teisę susipažinti su gautais dokumentais ir kita informacija, duoti žodinius ar rašytinius paaiškinimus, teikti prašymus, pateikti papildomą informaciją ir kitus dokumentus.

19 straipsnis. Pareiga teikti informaciją

Asmuo, dėl kurio pradėta šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūra, privalo Valstybinei energetikos inspekcijai pateikti informaciją ir dokumentus galimiems šio įstatymo pažeidimams tirti.

20 straipsnis. Sprendimas atlikus šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą

1. Valstybinė energetikos inspekcija, atlikusi šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, priima sprendimą, kuriame turi būti nurodyta:

1) sprendimą priėmusios institucijos pavadinimas;

- 2) sprendimo priėmimo data ir vieta;
- 3) sprendimą priėmusio asmens (kolegialaus organo) duomenys, posėdžio sekretorius, šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūros dalyviai ir kiti dalyvavę suinteresuoti asmenys;
- 4) asmens, dėl kurio veiksmų (neveikimo) buvo priimtas sprendimas, duomenys;
- 5) nustatytos šio įstatymo nuostatų pažeidimo faktinės aplinkybės;
- 6) pažeidimo faktą patvirtinantys įrodymai, kuriais grindžiamas sprendimas;
- 7) šio įstatymo straipsnis, nustatantis atsakomybę už pažeidimą;
- 8) asmens, dėl kurio veiksmų (neveikimo) buvo priimtas sprendimas, paaiškinimai ir jų įvertinimas;
- 9) priimtas sprendimas;
- 10) sprendimo įvykdymo tvarka ir terminas, per kurį sprendimą būtina įvykdyti;
- 11) sprendimo apskundimo terminai ir tvarka.

2. Valstybinė energetikos inspekcija, atlikusi šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, turi teisę priimti šiuos sprendimus:

- 1) taikyti šio įstatymo nustatytas sankcijas;
- 2) netaikyti sankcijų, kai nenustatomas šio įstatymo nuostatų pažeidimas.

3. Šiame straipsnyje nurodytas Valstybinės energetikos inspekcijos sprendimas per 3 darbo dienas nuo jo priėmimo registruotu laišku išsiunčiamas pareiškėjui, dėl kurio šis sprendimas priimtas.

21 straipsnis. Baudos

1. Nustačiusi šio įstatymo pažeidimus Valstybinė energetikos inspekcija šio įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nurodytiems subjektams skiria šias sankcijas:

- 1) įspėjimas;
- 2) bauda.

2. Valstybinė energetikos inspekcija turi teisę asmenims skirti šias sankcijas:

1) už šio įstatymo 7 straipsnyje nustatytos ataskaitos nepateikimą susitarime nustatyta tvarka – įspėjimas;

2) už atsisakymą su Energetikos ministerija sudaryti šio įstatymo 7 straipsnio 1 dalį numatytą susitarimą arba šiuo susitarimu nustatytų reikalavimų ar sąlygų nesilaikymą – bauda iki 5 procentų nuo bendrųjų metinių pajamų;

3) už šio įstatymo 8 straipsnyje nustatytos ataskaitos nepateikimą susitarime nustatyta tvarka – įspėjimas;

4) už atsisakymą su Energetikos ministerija sudaryti šio įstatymo 8 straipsnyje numatytą susitarimą arba šiuo susitarimu nustatytų reikalavimų ar sąlygų nesilaikymą – bauda iki 3 procentų nuo bendrųjų metinių pajamų;

5) už šio įstatymo 12 straipsnyje numatyto energijos vartojimo auditų neatlikimą ar ataskaitos nepateikimą – įspėjimas.

6) už pakartotinį per 3 mėnesius nuo įspėjimo skyrimo 17 straipsnio 3 dalies 4 punkte nurodyto pažeidimo padarymą – bauda iki 0,5 procento nuo bendrųjų metinių pajamų.

3. Skiriamos baudos dydis nustatomas pagal baudos dydžio minimumo ir maksimumo vidurkį, atsižvelgiant į atsakomybę lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes. Kai yra atsakomybę lengvinančių aplinkybių, bauda mažinama nuo jos vidutinio iki minimalaus dydžio, o kai yra atsakomybę sunkinančių aplinkybių, bauda didinama nuo jos vidutinio iki maksimalaus dydžio. Kai yra atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių, bauda skiriama atsižvelgiant į jų kiekį ir reikšmingumą. Baudos mažinimas ar didinimas motyvuojamas Valstybinės energetikos inspekcijos sprendime.

4. Atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad pažeidėjas padėjo Valstybinei energetikos inspekcijai tyrimo metu, viso įsipareigojimo ar susitarimo metu Energetikos ministerijai

teikė visapusišką ir objektyvią informaciją, per Energetikos ministerijos nustatytą trūkumų pašalinimo terminą pašalino pažeidimo priežastis, tokio pobūdžio pažeidimą atliko pirmą kartą.

5. Atsakomybę sunkinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad pažeidėjas viso įsipareigojimo ar susitarimo metu Energetikos ministerijai neteikė visapusišką ir objektyvią informaciją, tęsė pažeidimą nepaisydamas Energetikos ministerijos nustatyto trūkumų pašalinimo termino, pažeidimą atliko ne pirmą kartą.

6. Sprendimas dėl sankcijos skyrimo turi būti priimtas per tris mėnesius nuo pažeidimo nustatymo dienos, o kai pažeidimas yra tęstinis ar trunkamasis, – nuo paskutinių tęstinio pažeidimo veiksmų atlikimo dienos ar trunkamojo pažeidimo paaikšėjimo dienos. Už pažeidimus, nuo kurių padarymo dienos praėjo daugiau kaip penkeri metai, sankcijos negali būti skiriamos.

7. Už tą patį pažeidimą gali būti skiriama tik viena sankcija. Sankcijos skyrimas neatleidžia nuo pareigos, už kurios nevykdymą paskirta sankcija, vykdymo.

8. Pakartotinai per vienus metus nuo pažeidimo padarymo, padarius šio straipsnio 2 dalies 1 ar 3 punktų pažeidimą, už kurį jau buvo pritaikyta šio įstatymo nustatyta sankcija, gali būti skiriama bauda iki 5 procentų praėjusių metų bendrųjų metinių veiklos pajamų.

9. Tais atvejais, kai neįmanoma nustatyti juridinio asmens praėjusių metų bendrųjų metinių veiklos pajamų, Valstybinė energetikos inspekcija turi teisę vietoj šio straipsnio 2 dalies 2, 4 ar 6 punkte nurodytos baudos skirti juridiniam asmeniui baudą iki 80 000 eurų.

10. Skundą dėl Valstybinės energetikos inspekcijos sprendimo skirti baudą nagrinėjantis teismas, atsižvelgdamas į atsakomybę lengvinančias ir kitas aplinkybes (dėl kurių bauda asmeniui, kuris pažeidė šį įstatymą, būtų akivaizdžiai per didelė, nes neproporcinga padarytam teisės pažeidimui ir dėl to neteisinga) ir vadovaudamasis teisingumo, protingumo kriterijais, turi teisę skirti mažesnę baudą negu numatyta šiame įstatyme arba baudos neskirti.

11. Valstybinė energetikos inspekcija turi teisę neskirti baudos kai pažeidimas yra mažareikšmis.

22 straipsnis. Valstybinės energetikos inspekcijos sprendimo vykdymas

1. Valstybinės energetikos inspekcijos sprendimu paskirta bauda turi būti sumokėta per 30 kalendorinių dienų nuo tos dienos, kai sprendimas dėl baudos skyrimo buvo įteiktas. Apskundus Valstybinės energetikos inspekcijos sprendimą dėl baudos skyrimo, bauda turi būti sumokėta ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo teismo sprendimo, kuriuo atmestas skundas, įsiteisėjimo dienos.

2. Valstybinės energetikos inspekcijos sprendimas yra vykdomasis dokumentas, vykdomas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

23 straipsnis. Valstybinės energetikos inspekcijos sprendimo apskundimas

Asmuo, nesutinkantis su Valstybinės energetikos inspekcijos sprendimu, turi teisę per 30 kalendorinių dienų nuo sprendimo priėmimo dienos apskusti jį teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2016 m. spalio 1 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir jos įgaliotos institucijos, energetikos ministras, Valstybinė energetikos inspekcija iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Lietuvos Respublikos
energijos vartojimo efektyvumo
didinimo įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SAJUNGOS TEISĖS AKTAI

2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL 2012 L 315, p. 1).
